

به نام خداوند جان و خرد
کزین برتر اندیشه برگزید

درسنامه

تاکتیک‌ها و ترکیب‌های شطرنج
(جلد سوم)

آلساندر مازیا

مترجم

پدرام پورسهیل

انتشارات فرزین

سرشناسه:	مازیاد الکساندر
عنوان و نام پدیدآور:	درسنامه تاکتیکی‌ها و ترکیب‌های شطرنج جلد سوم/ مازیاد الکساندر، ترجمه: پدram پورسپیل
مشخصات نشر:	تهران: فرزین، ۱۳۹۷
مشخصات ظاهری:	ج: مصور، جدول
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۵۰۱۷-۷۳-۱-۱۲۰۰۰ ریال ۹۷۸-۶۰۰-۵۰۱۷-۷۳-۲-۱۵۰۰۰۰۰۰۰ ریال ۹۷۸-۶۰۰-۵۰۱۷-۷۳-۲-۱۲۰۰۰۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی:	فایا
یادداشت:	عنوان اصلی: Chess School 3
یادداشت:	ج ۲، ق ۲ (چاپ اول: ۱۳۹۶) (فیبای)
یادداشت:	ج ۳ (چاپ اول: ۱۳۹۷) (فیبای)
مترجمان:	ج ۲، ق ۱ - پایه ششم، هفتم، هشتم، ج ۲، ق ۲ - پایه نهم، دهم، یازدهم
موضوع:	شطرنج -- انبیاات کودکان و نوجوانان
شناسه افزوده:	نویسنده: الکساندر، مازیاد - پورسپیل، پدram، ۱۳۵۷ - مترجم.
رده بندی کنگره:	۱۳۹۷ د ۴ الف / ۱۴۴۶ GV
رده بندی دیویی:	۷۹۴/۱۲ [ج]
شماره کتابشناسی ملی:	۲۵۷۳۳۸۲

فرزین
انتشارات فرزین

درسنامه تاکتیکی‌ها و ترکیب‌های شطرنج (جلد سوم)

نویسنده: الکساندر مازیاد

مترجم: پدram پورسپیل

حروف نگاری و صفحه آرایی: پدram پورسپیل

چاپ و صحافی: طیف نگار

شمارگان: ۵۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۷

بها: ۱۵۰۰۰ تومان

ISBN: 978-600-5017-73-1

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۰۱۷-۷۳-۱

انتشارات فرزین: خیابان انقلاب، ابتدای خیابان دانشگاه، شماره ۱۷۴

تلفن فروشگاه: ۶۶۴۶۲۴۰۶ - ۶۶۱۷۵۸۷۴

فهرست

۴	یادداشت
۵	پیشگفتار
۷	مقدمه و براسـت جدید
۸	علائم و نمادها
۹	۱. دید ترکیبی
۲۵	۲. محاسبه دقیق واریاسیون‌های کوتاه
۳۶	۳. محاسبه طولانی و اجباری
۴۵	۴. انتخاب منطقی از بین حرکات کاندیدا
۵۶	۵. یافتن قوی‌ترین حرکات در حین محاسبه
۷۹	۶. به حساب آوردن امکانات حریف
۱۰۰	۷. جستجوی راه‌حل‌های نامتعارف
۱۱۹	۸. محاسبات پیچیده
۱۴۳	پاسخ‌ها

پیشگفتار

توانایی محاسبه واریاسیون‌ها یکی از اجزای ضروری در قدرت عملی شطرنج‌باز است. شطرنج‌باز در خلال بازی باید حرکات کاندیدا را برگزیند و تمام شاخه‌ها را کاملاً سریع محاسبه کند، و تا آنجا که ممکن است وقت کم‌تری را صرف این قضیه نماید. بهترین راه برای تسلط بر این مهارت، آموزش نظام‌مند و هدف‌دار است.

مؤلف در این اثر، به دیدگاه کلاسیک در تئوری محاسبه واریاسیون‌ها وفادار بوده که در کتاب‌های آلکساندر کوتوف و مارک دورتسکی بسیار خوب شرح داده شده. به واسطه تجربه سال‌های مدید در امر آموزش به بازیکنان جوان و مشاهده کار مربیان موفق معلوم شده که برای تقویت محاسبه واریاسیون‌ها طبعاً باید نوعی تمرین آموزشی را به کار گرفت - حل کردن پوزیسیون‌هایی که به همبستگی منظور انتخاب شده باشند.

پوزیسیون‌های این کتاب برای آموزش بازیکنانی با ریتینگ تقریبی ۲۰۰۰ و بالاتر در نظر گرفته شده است. در هر پوزیسیون می‌بایست قوی‌ترین حرکت را پیدا کنید، و در بعضی موارد از میان چند حرکت پیشنهادی یکی را انتخاب کرده و با واریاسیون‌ها از انتخاب خود دفاع کنید.

بهتر است پوزیسیون‌ها را در شرایطی مشابه بازی عملی، با چیدن مهره‌ها روی صفحه و تنظیم زمان تفکر، حل کنید. می‌توانید زمان مشخصی را برای حل هر پوزیسیون تعیین کنید، یا آن که معمولاً زمان مشخصی را برای حل ۴ تا ۵ پوزیسیون در نظر بگیرید.

روش کار برای هدایت آموزش:

۱. پوزیسیون را روی صفحه بچینید و خود را به جای طرفی که نوبت حرکت با اوست، تصور کنید.
۲. بنا بر بفرنجی پوزیسیون، زمانی را برای تفکر مشخص کنید (۱۵ تا ۳۰ دقیقه).
۳. چندین حرکت کاندیدا (نامزد) را انتخاب کنید (۳-۵ دقیقه).
۴. واریاسیون‌ها را محاسبه و یادداشت کنید، با نخستین حرکت کاندیدا (نامزد) شروع کرده و به همین منوال پیش بروید.
۵. بهترین حرکت را انتخاب کنید.

۶. در صورتی که زمان محاسبه کافی نبود، می‌توانید به آن ۵ تا ۱۰ دقیقه اضافه کنید.
۷. اگر در پایان محاسبه، جس کردید که پاسخ را نیافته‌اید، با حرکت دادن مهره‌ها می‌توانید پوزیسیون را تجزیه و تحلیل کنید، و سپس نتیجه تجزیه و تحلیل خود را بنویسید. مهم است که نه تنها جواب صحیح را یادداشت کنید، بلکه کل فرآیند پیدا کردن جواب را نیز یادداشت کنید. این امر به شما و آموزگارتان در ادامه کار کمک خواهد کرد.

خطاهای رایج در حین محاسبه:

۱. بعضی حرکات کاندیدا را ندیده‌اید.
  ۲. به قوی‌ترین دفاع حریف توجه نکرده‌اید.
  ۳. در حرکت دوم یا سوم محاسبه خود، ادامه‌ای قوی را ندیده‌اید.
  ۴. پوزیسیون را پس از چند حرکت، خوب به خاطر ندارید.
- پوزیسیون‌های این کتاب را به هشت بخش تقسیم کرده‌ام، که در هر بخش مهارت خاصی پرورش پیدا می‌کند.
- پوزیسیون‌ها در هر بخش به تدریج سخت‌تر می‌شوند. تجربه نشان می‌دهد که پس از حل کردن ۴۰ تا ۵۰ پوزیسیون از هر بخش، مهارت بایدار برای محاسبه دقیق تقویت شده، و قدرت عملی بازیکن به سطح کاندیدای استادی (تقریباً ریتینگ بالای ۲۲۰۰) می‌رسد.

